

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FUGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
 Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán
 küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.
 Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk-
 és kliring 10,489. sz. — Helyközi telefon 15. sz.
 Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PAL
 LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca
 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők.
 Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szög
 szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm
 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyilt-tér sora 1 korona

Tiszáék merényleteinek méltó betetőzése.

A választói javaslat érdemleges kritikája.

A „Székely-Udvarhely” eredeti közleménye.

IV.

Köztudomású tény, hogy a mai többségnek talán 10 százaléka sem bír a magyar nyelvű választók mandátumával, hanem ugyszólván kizárólag a nemzetiségi vidékek mandátumainak jutottak a birtokába. Az pedig elvitathatatlan, hogy a nemzetiségi vidékeken hatványozottan nagyobb az analfabéták száma.

Erre tekintettel a legnagyobb foku hálátlanság a Tisza et Co cég ebbeli eljárása, vagy talán a megcsappalt választási kasszára tekintettel adósságaikat lerótnak tekintik?

Maga a javaslat ezen intézkedése érvénybe levő büntetőtörvény könyvénekbe is ütközik s ellentétben áll az összes kulturállamok büntető jogszolgáltatásának azon magasztos elvével, hogy senki oly büncselekmény miatt, amit nem maga követett el, nem büntethető.

Az analfabéták és a 6 elemi elvégzését igazolni nem bíró polgárok szavazati jogára vonatkozó rendszabályok büntetésnek tekintendők, de mert nem ők az okai ezen hiányos képzettségüknek, jogszerűleg ezért csak azoktól a kormány férfiaktól lenne megvonható a szavazati jog, akik azt a brutális állapotot, hogy általános népoktatási törvényünk végrehajtva nincsen, előidézték.

Ha a terhek általánosak, a jogoknak is általánosoknak kell lenniök.

A választói jogosultság elé ennél fogva korlátot állítani nem szabad, sőt a magyarul írni, olvasni tudáshoz való korlátozását is csak akkor, ha az állam előbb teljesíti hivatását és a népoktatás teljes államosítása mellett módot ad a nemzetiségieknek is a magyar írás és olvasás elsajátítására. Addig azonban ennek a korlátozásnak sincsen helye és jogosultsága.

A javaslatnak különben annyi a kiáltó igazságtalan rendelkezése, mint az égen a csillag s meglátszik rajta, mily keserves munkát igényelt az abban lelektetett abszurdítások megszerkesztése s így most már látjuk azt is, hogy bizony csakugyan szüksége volt Lukácsnak az eddigi időre, mert ennyi agyafurt okoskodást összegyűjteni hamarabb, még az örmény ész sem lehet képes.

A javaslatnak korántsem az a célja, hogy a választói jogosultság szélesebb rétegekre is kiterjesztessék, hanem, hogy mi által korlátozható a mai névjegyzékbe foglalt választók száma és mi által lehet biztosítani a munkapárt örök életét.

Az előbbi bizonyítja kézzelfoghatóan a javaslat 12. §-ának azon rendelkezése, hogy a mostani választó jogosultsággal bírók jogát nem élelfogytukig, hanem csak jogcímük változatlan fennállásáig biztosítja s így nyilvánvaló, hogy az új törvénynek megfelelően összeállítandó névjegyzék már csak a következőtellen ellenzéki elemek kihagyásával lenne összeállítva.

Hiszen azt magyarázni sem kell, hogy az összeíró bizottságok rendkívül óvakodnak attól, hogy tévedés-mentesen járjanak el tisztükben s csudálatosan sajnálatos tévedésüket: soha sem a gut-gesint szavazókkal, hanem mindannyiszor az ellenzéki, tehát szerintük megbízhatatlan egyénekkal szemben kövessék el.

Erre tekintettel a javaslat élő javak elkobzására alkalmas ugyan, de hogy jogkiterjesztést képezne, az kizárt dolog. Kizártá teszi a főt előadottakon kívül a javaslat 10. §-ának rendelkezései, vagyis a folytonos egy helyben való munkálkodás megkivánása.

Tudjuk jól s lehetetlenség, hogy a kormány azt ne tudná, mikép az ipartelepek váltakozó munkaerővel dolgoznak és munkásaik számát mindenkor a munkamennyiség befolyásolja. Így azok az ipari munkások soha sem felelhetnek meg a javaslat rendelkezésének, vagy ha választójogosultság elnyerhetése céljából mindenképpen visszaakarnak maradni, a munka-adó rab-szolgájává kell hogy le üledjenek; minden feltételnek alá kell magukat vetni és minden felajánlott munkabért el kell fogadniok s az által családjukat kell a legnagyobb foku romlásba, nélkülözésbe taszítaniok azért, hogy a munka-adók esetleges szemérmellen uzsorázása, határtalanul fokozódjék.

Ez pedig nemcsak a munkás társadalom, hanem az összes társadalmi rétegek csődjét jelentené. Ma is nagy veszedelem az, hogy milliók kénytelenek emberhez nem illő módon éni a nélkülözések között, de a nélkülözők számának mesterséges fokozása által a veszedelmek emelését előidézni, egyenesen esztelenség.

Hátrább az agarakkal!

(Saj. tud.) A székelykeresztúri választókerület munkapártja — úgy hirdeti a fáma, így kürtölik világra a munkapárti lapok szelvényében-hosszában — közgyűlést tartott. Ugy látszik azonban: csak titokban, mert sem a hely, sem az idő nincs megnevezve. Elég az hozzá, hogy a közgyűlésen elhatározták, mikép a híres választójog benyújtása alkalmasabb, a mely a kutyának sem kell, üdvözlik a kormányt, a munkapártot és a „nemzeti” (sic!) választójog lánglelkű harcosát — no, kit! — Tisza Istvánt...

Hát ezt a kétes dicsőséget nem irigyeljük a székelykeresztúri választókerület munkapártjától. Válgék „egességükre”, ne akad-

jon torkukon, sőt gyomorbajt se kapjanak tőle. Ne, ilyent mi nem kívánunk nekik; noha megerdemelnék.

Hanem az ellen tiltakozunk az egész vármegye nem munkapárti, becsületos székely érzesű közönsége nevében, hogy nehány mindenkori kormányt imádó, ebédelni és vacsorázni kész valakik, kedélyes mulatozás és kínos verőgés között arra a soha sem teljesíthető nagyhangú ígéretre vetemedjék, mikép: „a mostani kormányt az egész székelység egész erejéből támogatni fogja”.

Csak hátrább az agarakkal! A székelykeresztúri munkapárt még nem az „egész székelység!” Isten is örizzen attól, hogy valaha az legyen!...

Püspöki külhelynökség Székelyudvarhelyt.

Döntött a görög kath. püspök.

(Saj. tud.) A magyar görög katolikus püspök a hajdudorogi egyházmegyei Klerushoz intézett 70—1913. számú püspöki körlevelében közli az egyházi közigazgatás beosztását.

Ez a körle él igen nagy körültekintéssel, az egyházmegye több vidékeről bekért vélemények alapján és a világi közigazgatás beosztásának szemmel tartásával állapítja meg a hajdudorogi magyar gör. kath. egyházmegye beosztását, mely szerint Székelyudvarhely város, a székelység ősi anyavárosát: püspöki külhelynökség székhelyévé teszi.

A székelyudvarhelyi püspöki külhelynökség (vikariátus) kiterjed: Csik-, Haromszék-, Udvarhely- és Marostordavármegyékre.

Ide tartoznak: a) Csiki esperesi kerület: 1. Csikgyimesbükk, 2. Csiklázárfalva, 3. Csikszentdomokos, 4. Csikszentgyörgy, 5. Csikszépviz, 6. Gyergyóalfalu, 7. Gyergyószentmiklós, 8. Gyergyóvasláb, 9. Nagykáson. b) Haromszéki esperesi kerület: 1. Árkos, 2. Gelence, 3. Iyefalva, 4. Kézdiszentkereszt, 5. Lemheny, 6. Lisznyó, 7. Nagyborosnyó, 8. Torja. c) Marosvásárhelyi esperesi kerület: 1. Harasztkerék, 2. Kebeleszentiván, 3. Kisteremi, 4. Marosvásárhely, 5. Nyáradandrásfalva, 6. Nyáradbálintfalva, 7. Nyáradkaracsony, 8. Szentháromság, 9. Szentlőrinc, 10. Székelysárd. d) Udvarhelyi esperesi kerület: 1. Abásfalva, 2. Alsóboldogfalva, 3. Bözödújfalva, 4. Oláhzsákod, 5. Sóvárád, 6. Szarazajta, 7. Székelyszenterzsébet, 8. Székelyudvarhely.

Az egyházmegye közigazgatási beosztása szerint a budapesti főesperességhez 25, a szabolcsvármegyeihez 32, a szatmárvármegyeihez 47, a székelyegyházi főesperességhez 24 és a székelyudvarhelyi püspöki külhelynökséghez 35 parochia tartozik. Az összes parochiák száma 163.

Örömmel üdvözöljük a gör. kath. magyar püspökségnek körültekintő, helyes beosztását. A székelyföldi püspöki külhelynökség székhelye tényleg Székelyudvarhelyt, a Székelyföld természetes központját illette meg a „Székely-Udvarhely” hasabjain már korábban részletesen kifejtett indokok alapján.

Nagy örömrünkre szolgál tehát, hogy el-

foglalt álláspontunk illetékes helyen is méltánylásra talált.

Részünkről különben a további végleges elhelyezkedés, beilleszkedés körül felmerülhet szükséglet idején is, készséggel állunk e nagyra hivatott, magyar intézmény ügyeinek előmozdítására és meggyőződéssel hisszük, hogy az egész Székelyföld nepe örömmel üdvözlözi a gör. kath. magyarok rokonszenves, nemzeti jövőnk megerősítésére szolgáló működését.

Isten hozta! Isten áldja körünkben.

Rövid séták a városi költségvetés körül.

Irta: Szabó József szabó, városi képviselő.

III.

Vásárvám.

Székelyudvarhely költségvetésében a vásárvám elég szép szerepet játszik. Azonban Csikszeredá, hol nem két nap, hanem csak egy napon van kirakó-vásár, sokkal többet vesz be. Tessék utána nézni és bárki meggyőződhetik erről.

Csikszeredában ugyanis nem hosszmetérek szerint veszik a sátorvámot, hanem négyezer forintot számítják. Nem egyszer volt alkalom meggyőződni arról, hogy csak negyed meternyi kinyulványért is egész metert fizettek meg egy sátornál.

Rossz szokás nálunk az, hogy a város kapitánya a rendőrökre bizza a vásár rendezését. Ez sok panaszra ad okot. Nem egyszer lehet látni, hogy a városi adófizető polgárok — sátor-ruddal csinálnak önmaguknak helyet, mert az idegenből jövő zsidók, vásár előtt egy héttel, levélileg folyamodnak a rendőrtizedes urhoz az első helyért.

Ha már meg van ez életrevaló urakban az élelmesség az első helyekre, hol nem bazar-árakat, hanem többnyire és nagyobb mértékben iparcikkeket is árusítanak, miért nincs meg városunk illetékes köreiben is a törekvés, hogy a bazári cikkekért, és az iparcikkekért, u. m. cipő, ruhanemű, kalap, sapka stb. ismét külön vámot szedjenek? Hiszen meg van állapítva a tarifa, hogy cipések, szabók, kalaposok mennyit kötelesek fizetni. Ezt pedig semmiféle törvény vagy szabály nem akadályozza.

Brassóban és Szebenben a szászok megteszik ezt a városuk javára, mert azok nyitott szemmel járnak és látnak is a város érdekeiben. Nálunk azonban csak pótadóból szeretnek gazdálkodni, mert — úgy látszik — kényelmesebb.

De ha már a magyar élelmesség a város hasznáért nem tud semmit tenni, úgy legalább a vásárok és heti vásárok idején, az ugynevezett ócskapiacra kinézhetnének az arra hivatottak és megláthatnák, hogy ott új ruhát, új eszimat és cipőt árusítanak a városi adófizető iparosok megkárosítására. Tessék vámot fizetenni ezekkel a tarifá szerint.

Ha lelkiismeretesen utána néznének ezeknek a dolgoknak, kifizetné magát a város javára. Hiszen a kezelőszemélyzetet nem azért fizetjük, hogy a szegény, két tojást titkosan eladó falusi asszonyokat üldözze 4 fillérért és a sápert, másfelől meg a rövidlátás miatt, évenként ezekkel káro odják a város az ellenőrzés hiányossága miatt.

— **Gyengeelméjük, gyengetehetségük felvétele.** A borosjenői internátussal egybekötött gyógyepedagógiai nevelő- és foglalkoztató állami intézetbe a jövő iskolai év kezdetétől több növendéket vesznek fel. Felvételnak a nevelő intézetbe 7—10 éves, a foglalkoztatóba 14 éven felüli tanításra és foglalkoztatásra alkalmas gyengeelméjű, gyengetehetségű egyének. A szegény gyermekek díjtalan elhelyezést nyérnek. Bővebb tájékoztatást nyújt bárkinek ingyen az intézet igazgatója: Csapó György, Borosjenő Arad megye.

Csendőri zaklatások Székelyderzs községben

Már egyházi gyűlést sem tarthatnak.

(Saj. tud.) Mióta Kiss Jakab és neje Liphay Matild állami elemi iskolai tanítókat — Heltai Ferenc munkapárti képviselő ur kíván agara — állásukból kizavartak, megszűnt a béke, feledtük a jóra való székely község előhaladásának feltételeit Székelyderzsben.

A békétlenség azonban csak a szivekben él, mert a népműveltség annyira szabályozza az érzelmeket, hogy törvényellenes cselekedetről szó sem lehet. És ebben van a székelyderzsi székelyek erőssége, mely mint megbonthatlan vár védelmezi becsületes álláspontjukat.

Ennek dacára, időnkint előáll a hatalom és fegyveres erő között molesztálta, puhítgatja Székelyderzs község népet. Azt hiszik a balgák, hogy az ilyen eszközökkel majd magukhoz kenyszerítik a józan felfogású népet. Pedig éppen az ellenkezőjért érik el Csendőrszuronyos népszerűtet! Gyönyörű perspektívája ez a mai gyalázatos, pusztulásra már nagyon is túlért közéleti rendszernek...

No, de ide hallgassatok emberek, kik a modern, XX-ik században még éltek. Nézzétek, mi történhetik ma a Tisza—Lukácsfele rendszer idejében az ugynevezett alkotmányos Magyarország területén.

Székelyderzs községben 1913. évi januárius hó 19-én unitárius egyházközségi gyűlés volt az iskola termében. A gyűlésen Sándor Gergely unitárius lelkes elnököt, aki mellesleg mondta: Heltai Ferenc munkapárti képviselőnek régi, közismert vezérémbere. Jelen volt a gyűlésen, mintegy százötven egyházközségi tag.

Egyhangulag, a legnagyobb rendben hoztak határozatot arra, hogy az unitárius énekvezéri tisztséget az állami tanítószágtól elküldöttük és a kántorukat autonómikus jogkörükkel kifolyólag, ezután önállóan fogják megválasztani és fizetni. Az államnal ez ügyben kötött szerződést, törvényes uton, érvényen kívül helyezik.

A közgyűlés tagjai e határozat után, csend- és rendben szetoszolván, nyugodtan hazamentek.

Alig telt el három nap, e hó 23-án három csendőr jelent meg Székelyderzs községben a kányádi őrsről. Községi hivatalos küldött útján, huszonhárom székelyderzsi adófizető polgárt a község házához, a körjegyzői irodába idéztek. Ott előbb egyenkint, később — az idő előrehaladott voltára való tekintettel — csoportonként vallatták őket, mint valami gonosztevőket.

A kivallatott, órákig fakgatott huszonhárom székelyderzsi adófizető polgár, — úgy látszik — nagy bünt követett el azzal, hogy az egyházközségi gyűlés összehívását irásban indítványozni merészelt. Mert hát a csendőrök nyomozási akciója arra irányult, hogy vajjon kinek jutott eszébe a gyűlés összehívása? Ki gondolta ki először azt és ki hívta össze az indítványozókat *Fancsal* György kereskemester házához, ahol a gyűlés összehívását elhatározták?

A nyomozás eredménye természetesen más ezúttal sem lehetett, mint az, hogy a székelyderzsiakat biztatni fölösleges, miután önmaguktól is tudják jogaikat és kötelességeiket, mert a saját lábukon szeretnek járni s mankóra nincs szükségük.

Tény az, hogy az unitárius egyház autonómikus jogköre és a polgárok szabad gyülekezési joga ellen, ez eljárással a legundokabb merénylet történt.

A csendőrséget nem hibáztatjuk, mert az csak hivatalos feladatát teljesítette — bizonyára felsőbb parancsra. Azonban az a

valódi bűnös, aki ezt a méltatlan zaklatást lelkiismeretlen jogtalansággal elkövette. És vajjon ki ő s merre van hazája!...

Ugy értesülünk, hogy maga az unitárius egyház, az autonómiáján esett sérelme miatt felsőbb hatósága útján, a megurcolt polgárok pedig a bíróságnál fognak jogorvoslatot keresni. Tehát a'apos kilátás van arra, hogy majd csak kikerül a hivatalos hatalmával visszaelő pasas, aki lépten nyomon és minden alapos ok nélkül: csendőrséget küldözget a székelyderzsi polgárok békés, alkotmányos életének háborgatására.

Az a legérdekesebb, hogy sem a vármegye alispánja, sem pedig a járás főszolgabírája, nem tudott a titokzatosnak látszó csendőrségi hajszáról. A panaszkodó székelyderzsieknek legalább úgy nyilatkoztak.

Előadások székely közigazdasági kérdésekről.

(Saj. tud.) A székelyföldi kereskedelmi és iparkamara új székházának dísztermét megnyitja a székely közigazdasági kérdések nyilvános tárgyalásának. Az első előadás február elején lesz és arra, valamint a következő előadásokra, a kamara tagjain kívül az érdeklődő közönséget is meghívják. Az előadások megvitatás elé bocsátatnak s a tárgyhoz jogában lesz bárkinek a jelentkezés sorrendjében hozzá szólni.

Az ipari kirendeltség felállításának és szervezésének küszöbén, fölülte aktuális a kamara kezdeményezése, mert alkalmat nyújt arra, hogy a nevezetes akció körül az érdekeltség megnyilatkozásával, lehetőleg egyöntetű helyi közvélemény alakuljon ki.

Ezt a rövidke tudósítást vettük és adjuk az érdekeltek körök tudomására.

Nagyon örvendünk, hogy a székelyföldi kereskedelmi és iparkamara a jelzett vitaelőadásokat kezdeményezte. Még jobban örvendeneink, ha azoknak az egész Székelyföldre kiterjedő hatásai lennének.

Azonban éppen ez az, amire számítani egyelőre nem tudunk. Nem pedig azért, mert Marosvásárhely, hol a kamara új székházának díszterme van, egészen kívül esik a Székelyföld központjából és így az előadásokra a perifériákról, vajmi kevesen mehetnek el — a saját költségükön azok, kik a legközvetlenebb érdekeltek, a kisiparosok.

E nélkül pedig — úgy szólva — üres számacsépítésnek tekinthető az olyan előadás, mely rólunk — nélkülünk hangzik el még akkor is, ha azt a legkiválóbbnak elismert szakemberek tartanák.

Csakis egy uton-módon volna megközelíthető a tervbe vett előadások sikere. Nézetünk szerint úgy, ha vidékenként előadók-ról és ingyenes vasúti jegy biztosításával érdekeltek közönség odautazásáról is lehetne gondoskodni.

Igen ám, de ezt a célt vidékenként és nem Marosvásárhelyt tartva, sokkal olcsóbban és nagyobb érdeklődés mellett érhetnők el.

Önként következik tehát, hogy az előadásokat a székelyföldi vármegyék székhelyén és nem Marosvásárhelyt kell a Székelyföld iparosága számára megtartani.

Ilyenkor és az ehhez hasonló alkalmak idején érezzük nagy hiányát az aphida—marosvásárhely—székelyudvarhely—sepsiszentgyörgy—konstancai, valamint a székelyudvarhely—gyergyószentmiklósi vasútvonalak kiépítésének.

De — sajnos — csak mi érezzük, azonban az illetékes faktorok és kormánykörök nem is akarnak tudni rólunk — ilyenkor.

Különben üdvözljük a székelyföldi kereskedelmi és iparkamara helyes irányu törekvését, de reméljük, hogy méltányos felhívásunkat szintén megfontolják s rólunk — nálunk nélkül vitaelőadásokat rendezni nem fognak a szomszédos és tőlünk mégis oly távol eső Marosvásárhelyt...

SPORT.

Az intéző bizottság múlt vasárnapi ülésén a bajnokságra nézve elhatározta, hogy abban részt vesznek: a főreáliskola, főgimnázium, kollegium és agyagipari szakiskola két két csoporttal. A bajnokság egy fordulás. A bajnokságban győztes csapat minden tagja emlék-sapkát fog kapni. Az ezután megejtett tisztikar-választás a következő eredménnyel járt: Elnök: Solyomossy János. Football-intéző: Láng J. E. Szövetségi kapitány Várady József. Pénztáros: Drunec János. Jegyző: Szeless Pál. Végül örömmel vették tudomásul, hogy virágvasár napjára a nagyszabeni diákokkal való mérkőzés biztosítva van.

Izléses akvarellek készülnek a bajnokság alkalmából. A rendkívül szép kivitelű reklámképek már február hó folyamán megjelennek az egyes kereskedő cégek kirakataiban.

HIREK.

Eötvös József báró születésének száz éves fordulójára alkalmából, a székelyudvarhelyi ref. kollegium ifjúsági „Petőfi”-önképzőkörre ma (vasárnap) d. u. 5 órakor, az intézet tornacsarnokában, irodalmi ünnepélyt rendez, a melyre a közönséget is ezennel meghívja. Az ünnepély műsora a következő: 1. Megnyitót mond Csanády György VIII. o. t., ifjúsági elnök. 2. Bellini: Nyitány „Romeo és Julia” c. operából, előadja az ifjúsági zenekar. 3. Br. Eötvös József emlékezete, Várady Antaltól, szavalja Groák László VI. o. t. 4. Paucius Fr. „Finn zene”, előadja az ifjúsági zenekar. 5. Br. Eötvös József regényírói sajátosságai, írta és felolvassa Hirsch Márton VII. o. t. 6. Saja Antal: „Tusnádi emlék”, waltzer; előadja az ifj. zenekar. 7. Eötvös-Bévy: „A megfagyott gyermek”, melódrama harmonium és gyermekkar kísérettel; szavalja Bakk Elek III. o. t. harmoniumon kíséri Kassay László VII. o. t. 8. Saja Antal: Népdalgyűjtemény, előadja az ifj. zenekar. 9. Farkas Imre: Magyar dal; zene kísérettel szavalja Hoffmann Zoltán VII. o. t. 10. Konti I.: Induló, előadja az ifjúsági zenekar.

Március helyett februárban lesz az idén a hajt közepére eső országos vásár Székelyudvarhelyen. Február 26-ik napjára a kirakó-vásár és ezt megelőzőleg három napon át az országos állatvásár lesz.

Hangverseny. A „Székely Dalegylet” február 2-án (vasárnap) Dr. Pál Árpád elnök és Horváth József karnagy vezetése mellett, a Budapest-szálló színháztermében táncos egybekötött hangversenyt rendez a következő műsorról: 1. Erkel F. Elvénének. Az 1912. évi Országos Dalosversenyen az I. csoport díjazottja. Előadja a Dalegylet. 2. Gaál F. III. Magyar Rhapsodia. Zongorán előadja Saja Antal ref. koll. zenetanár. 3. Scherling L. A remény... Énekduett. Előadják: Hermann Eliz és Bodrogi Balázs zongorán kíséri Schaffentné Baku Kata 4. Lányi E. Sűrű sötét éjszakában... Népdalgyűjtemény. Előadja a Dalegylet. 5. Baka-Baitz Irma: Bucsuzás. Énekszóló. Gyertyánossy Etus, zongorán kíséri Saja Antal. 6. Vonós négyes. Előadják: Dézsi Lajos, Dobó Zoltán, Dr. Kovács László és Pál Sándor. 7. Hoppe Rezső: Daloljatok. Az 1912. évi Országos Dalosversenyen a III. csoport első díjjal kitüntetett dalegylet versenycsapatja. Előadja a Dalegylet Műsor után tánc.

Egyházi adókiivetés. A róm. kath. egyház tanácsa az 1913. évi egyházi adót (képét) kiivetette. Az adókiivetési kimutatás a plebániái hivatalban a hivatalos órák alatt 15 napon át közszemlére ki van téve és ez idő alatt bárki megtekintheti. A netaláni felszámolásokat is ez idő alatt lehet megtenni.

Fillérestély. A székelyudvarhelyi polgári önképző és segélyező egyesület e hó 28-iki (keddi) fillérestélyét Gabos Irma és Gabos Róza rendezik. A műsor ismét változatos és érdekes. Reiner Juliska szaval, Papp Lenke és László Tibor dialogot, valamint Rájk József melódramát adnak elő, Rozsonai Viktor tanár pedig zenekísérettel énekel. Végül Szombafalvi Mancsi monológot ad elő.

Nepnevelési közgyűlés. Az Udvarhely-vármegyei Nepnevelési Egyesület 1912-ik évi beszámoló közgyűlését f. hó 21-ikén Székelyudvarhelyen tartotta meg. Hlatky Miklós elnök betegsége miatt távol lévén, a gyűlést Hajdu Ferenc kir. tanfelügyelő, az egyesület alelnöke nyitotta meg és vezette. Gál Imre egy. b. titkár számolt be az egyesület 1912. évi működéséről. Mindent fölélelő titkári jelentést egyhangulag és köszönettel vették tudomásul. A módosított alapszabályokat újra tárgyalás alá utalták, az Uránia előadások rendezésére kiküldött bizottság lemondását tudomásul vették s az egyesület támogatásáért Dr. Sebesi János alispánnak, Hajdu Ferenc kir. tanfelügyelőnek, az Orsz. Szabadoktatási és Közművelődési Tanácsoknak j. könyvi köszönetet szavaztak. A pénztáros számadást s a pénztárvizsgáló bizottság jelentéseit tudomásul vették és megállapították az 1913. évi költségvetést, melynek keretében az iskolák segélyezésére ez évre is 500 K-át vettek fel. Titkárnak Gál Imre székelyudvarhelyi áll. tanítót, jegyzőnek Benedek Ignác tanítót választották meg egyhangulag. Az iskolák részére évenként kiosztandó tanszerek beszerzésénél a helyi módszeres irkát fogják vásárolni és kiosztani. Végül elhatározták, hogy ezután minden évben megfogják ünnepelni emléknapjuk keretében Br. Eötvös József volt kultuszminiszter emlékezését.

Az Udvarhelyvidéki Unitárius Lelkész-kör f. hó 17-én tartotta évi első rendes gyűlését Reccsenyében a papi háznál. A lelkész-kör tagok nagy számának jelenlétében terjedelmes tárgysorozat tárgyalatott le. Nagy érdeklődést keltett fel Ajtay János elnöklő lelkész megnyitója, mellyel ismételtelen közszépséget és elismerést aratott. Ezt követte az e gyűléssel kapcsolatos istentisztelet, melyen a szép számban megjelent hívek előtt Marosi Márton homoródkeményfalvi lelkész tartott lelekkemelő imát és tanulságos, tartalmas beszédet. A gyűlésnek egyik nevezetes pontját képezte Sándor Gergely székelyderzsi lelkésznek: „Mik voltunk és mik vagyunk” című költői színezetű felolvasása. Az általános figyelemmel kísért és nagy tisztelettel fogadott felolvasás lapban is meg fog jelenni. A másik, mely figyelmet igénylő értekezést Benczédi Pál homoródujfalvi lelkész tartotta: „Modernizmus” címen. Ez alapoz tudással és sok tanulmánnyal megírt és zajos elismeréssel fogadott értekezés, s intén meg fog jelenni lapban is. Más pontok alatt az Unitárius ker. néptanár és Dávid F. népies füzetek ügyei vették tárgyalás alá. Ezt követően az indítványok tárgyalatottak le, mellyel a gyűlés véget ért. A hosszúra nyúlt gyűlésezés fáradságait a papi család gazdag asztala mellett enyhítve meg, a lelkészkör tagjai az esti órákban távoztak el.

A méhészegyesület választmányi ülése. Folyó hó 21-én Székelyudvarhelyen igen látogatott választmányi ülést tartott a vármegyei méhészegyesület. Gál Imre titkár számolt be az egyesület ügymenetéről, melyből a jelentékenyebb intézkedéseket a következőkben emeljük ki. Több egyesületi tagnak Székelyhidyi Viktor kir. gazd. felügyelő felterjesztésére méhészeti eszközöket adományozott a földművelésügyi miniszter. A reccsenyédi méhészeknek 1 mézpörgetőt és műlépprest vásárolt az elnökség s azokat átvételi elismervény mellett használatra ki

adta. A pénzügyminiszter által engedélyezett és szükség esetében szolgáló nyerscukorból 15 mm. rendeltetett meg a vármegye területére. Tagok használatára egy drb viaszolvasztó edényt szerzett be az elnökség. Az Erdélyrészi Kirendeltség Székelyhidyi Viktor un. megbízott előterjesztésére 1 drb mézpörgetőt és 1 drb műlépprest adományozott, mely a tagok rendelkezésére áll Blájer Balázs egyleti gazdánál. Az orsz. selyemtermelési felügyelőség felhívására 16 egyén és testület jelentkezett fákért, kiknek kérése teljesített s folyó évi március hóban a fák személyre szólóan díjmentesen megküldetnek Mézelőfákért és keleti cserjék kedvezményes részint díjmentes adományozásáért az Orsz. M. méhészegyesületnek, gyümölcsfákért a Kirendeltségnek az elnökség előterjesztést tett. A tagok sorából Berze Lajos, László Lajos, Kovács János, Bálint S. András székelyszentkirályi, Bete József alsó-uti, Kovács György rákoskereszturi lakókat szabályszerű jelölték sük alapján törölték s a tagdíjakat nem fizető tagok sorából 77-et a közgyűléshez törésre javaslatba hoztak, ugyanabban, hogy a hátraleévő tagdíjakat peres uton az egyesület elnöksége hajtsa be. Tagok sorába felvették: Huszár Miklós homoródszentpáli, Fancsali György, Lőrinc Dénes. Pál Dénes székelyderzsi lakókat. Az 1912. évi beszámoló közgyűlést f. évi márc. 3-ikára kitűzték s a számvizsgáló bizottságot Varró Elek Jancsó János, Schwarz Mihály tagok személyiségében kiküldötték. A közgyűlésen Szabadon választandó tételről való előadásra Demeter Miklós tagot, mátfalvi tanítót felkérték, ki a felkérésnek eleget tesz. Elhatározták, hogy az egyesület ért. osztályát a folyó évben felállítják. A tervezett kidolgozására és a közgyűlésnek teendő javaslat tételre Gál Imre egy. b. titkár elnöklet alatt Jancsó János, Derzsi Samu, Lőrinczi Béla, Blájer Balázs, Varró Elek, Szabó Antal, Gyarmathy Sándor tagokat, mint bizottságot kiküldötték. Végül elhatározták, hogy a közgyűlést: méhészeti vacsorával kötik össze, melynek előkészítésére a titkár felkérték. A mindvégig értékes gyűlés Lányi Imre elnök életével ért véget.

Diák-bál. A helybeli ref. kollegium jóhírű diák-bálja ez évi február 1-én, a Budapest-szálló színháztermében lesz. A mulatság este 8 órakor kezdődik.

A Hazinyultenyésztők Országos Szövetségének választmányi ülése, a meghívott szücsiparosok véleménye alapján különösen, figyelmébe ajánlja a tenyésztőknek a levágot nyulak gereznája gondos kezelését, mert a jó gereznák ára megkétszereződött. (Leghelyesebb a lehuzott bőrt egy oldalt keskenyded deszkára huzni olyképp, hogy a szőrös oldala a deszkára kerüljön.) A Szövetség hivatalos lapja, a Hazinyultenyésztés és Értékesítés, amelyből szívesen küldenek ingyen mutatványt, szakszerűen tárgyalja ezt a kérdést is. A Szövetség útján rendkívül kedvezően, majdnem ingyen, jó tenyészanyaghoz juthatnak a tenyésztéssel foglalkozni szándékozók, mert 1 bakból és 2 nőstényből álló belga óriási nyultörzslet 4 K-ért, ugyanilyen ezüst nyultörzslet 3 K-ért, bakokat pedig egészen ingyen adhat ki. Tudakozódások és kérések Aufferberg János tanárhoz, a Szöv. ügyvezető m. elnökéhez (Budapest, Csillaghegy) intézendők.

Van e betáblazott kölcsön? Ha van, akkor siessen azt a városi adóhivatalnál ingyen kapható tehervallomási iven azonnal bejelenteni, nehogy az általános jövedelmi pótdadó leírásának kedvezményétől ellessék. E hó végéig okvetlenül be kell adni, mert hanem elkesett. Falun a körjegyzőtől kell kérni és nála benyújtani.

OLVASSUK és terjesszük a függetlenségi lapokat, ezek védik jogainkat, küzdenek a hazáért!

Eternit pala a jelenkor legelőkeltebb tetőfedőanyaga.

Eternit pala működik kívül szilárd, rugalmas, csekély súlyu, fagymentes, tűzbiztos és vihartálló.

Eternit pala évek óta használatban van mint tetőfedő anyag mindenütt, még a legkedvezőtlenebb éghajlati viszonyok között is fényesen bevált, ott is hol más tetőfedőanyaggal semmi kép sem lehetett boldogulni.

Eternit pala könyvségénél fogva kiválóan alkalmas szalma, bádóg kátránylemez tetők átfedésére, mert nem igényel erősebb tetőszerkezetet.

Eternit pala fedések javításmentesek.

Eternit pala jelenkény szigetelésénél fogva nyáron hűvösebb más fedésnél s ezért gazdasági épületek fedésére is rendkívül alkalmas.

Eternit fedéseket vállal:

JAKÓBOVITS ARTHUR
főlkja
SZÉKELYUDVARHELY,
Bethlen-utca 18. sz.
és szívesen szolgál tetősikrajzok beküldése ellenében díjmentesen költségvetéssel.

Hirdetés az üzlet lelke! Hirdetés nélkül nincs forgalom! **HIRDESSEN** tehát a „Székely-Udvarhely”-ben

Milliók használják ..

Köhögés

rekedség, hurut és nyálkás-ság, göres és hörhurut ellen

KAISER-féle

mell-karamellakat

a „három fenyővel.”

6050 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány orvosok és magánzókól a biztos eredményt igazolják.

Kiválóan kellemes ízű bonbon!
Csomagokban 20 és 40 f-ért, dobozban 60 f-ért. Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban, valamint: **ZSETKÉY JÁNOS** gyógyszerésznél Homoródszentmárton község.

Aspirin

E világszerte ismert fájdalomcsillapító szert igen gyakran súlyosabb készítményekkel helyettesítik. Hogy valódi készítmény legyen, csak akkor, ha Aspirin-Tablettát veszünk, az alábbi rajzban látható eredeti csomagolásban. (1 levegős 20 felgrammos tabletával ára K. 1,20.) Minden tabletán rajta van az Aspirin szó.

Paplanokat mindenféle minták szerint előnyös árakban, pontosan elkészít **Dané Annuska** Székelyudvarhelyt, Temető-utca 4. sz.

Eladó vagy kiadó belsőség. Székelyudvarhelyt Solyomossy-utca 27 sz. a. 212 négyszögöl területű belsőség, melyen most épült 2 szoba, konyha, 2 kamra, üveges veranda, sütőház, fatartó, sertésöl és igen szép kert van, örök áron eladó vagy többévre azonnal bérbe vehető **Lukács Ferenc** tulajdonostól. — Bővebb felvilágosítást nyújt szíveségből a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala Kossuth-utca 31. sz.

Földbirtokot, házat, erdőt vesz. elad és saját költségén párcelláz

Kovács Elek ingatlan forgalmi irodája **Marosvásárhelyt.** Apaffy Mihály utca 2. szám. Ugyanott több kisebb-nagyobb birtok eladó. Azonnal kiadó egy 75 holdas, egy 300 holdas, egy 400 holdas birtok *mezőgazdasági szeszgyárral*, egy 700 és 1600 holdas földbirtok. Penzt, bármely összegben, betáblázásra legelőnyösebben elhelyez, kölcsönügyleteket, biztosításokat *gyorsan lebonyolít.*

Sok betegséget Selkerül, megelőz, s ha otthon önmagán is segíthet az **ÉLET KÖNYVE** állandó házi orvos módszerével. — Posta-utalvány szelvényén azonnal rendelje meg. — Három koronáért bémentesen küldi a „Székely-Udvarhely” 48-as politikai székely ujság kiadóhivatala Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt.

NE FELEDJE EL! Három koronáért önmaga és családtagjai életét s a haláltól megmentheti.

Udvarhelyvármegye Nemes Családjai. Szerkesztette: Pálmay József. Ára füzve 16 K. Míg a készlet tart kapható: Betegh Pál könyvkiadónál Székelyudvarhelyt. E díszesen kiállított, az egyes családok címerével illusztrált mű, igen becses család-töréneti adatokat tartalmaz.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bormagykereskedőné a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

= ÉRTESETÉS. =

Üzlet átalakítás miatt

a raktáraimban levő összes férfi és nőidivatáruekkek, készruhák, cipők, fehérneműek, kalapok, terítők, függönyök stb. árait természetesen leszállítottam s így ritka alkalom bevásárláshoz módot nyujtok a mélyen tisztelt vevőközönségnek. Ezen alkalmat most tessék felhasználni.

Tisztelettel:
Szenkovits János Utóda.

Csekély 2 koronáért egész éven át olvashatja a Székely-Udvarhely 1848-as függetlenségi politikai ujságot — társaságban. Kérjen azonnal mutatvány-számot és fizessen elő e vérbeli székely lapra. Nyílt, őszinte, bátor s ha szükség: kérlelhetlen ostromozója bármely visszaélésnek; a székekység ügyeit szívből fakadó szeretettel védelmezi. Minden igaz székekelynekerkölcési és önmaga iránti kötelessége volna tehát hathatósan támogatni az ő lapját: a „Székely-Udvarhely”-t.

Meghívók

— névjegyek, eljegyzési és esküvői jelentések, valamint bármiféle nyomtatványok **gyorsan, előnyösen beszerezhetők** Betegh Pál könyvnyomtató- és könyvkötő-intézetéből Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz.